

Lakásépítés — saját zsebből

2. Anyag, kivitelező, kölcsön

A városi tanács, illetve végrehajtó bizottsága s a kerületi tanácsai, végrehajtó bizottságai 1965 óta évenként megtárgyalják a magánlakás építkezés helyzetét, határozatokat hoznak a feladatok megoldására. Ez azt mutatja, hogy a lakosság érdekében nem kis gondot vettek a nyakukba a város vezető szervei. A városi párt-végrehajtó bizottság is határozatban rögzítette ezzel kapcsolatos állásfoglalását s folyamatosan foglalkozik a magánlakás építés problémáival — ez pedig nyilvánvalóvá teszi, hogy ez az ügy is, mint minden olyan ügy amely dolgozó tömegek érdekeitől függ össze, a politikai munka fontos részévé vált. A megyei Népi Ellenőrzési Bizottság múlt évi vizsgálata — amely a magánlakás építkezések szegedi viszonyait a megyei helyzetben belül külön is elemezte — arra utal, hogy a hirtelen megnőtt igények és a fokozatosan fejlődő lehetőségek összeütközéséből előre nem látott ellentmondások is születtek.

Sok ácsorgás

Érdekes ezek közül szemügyre venni a legfontosabbakat. Már a második öt éves terv időszakára jellemző volt, hogy a megépült lakások számát a beszerezhető építési anyag határozta meg. A terv, az építési engedély, a hitel biztosítása együtt sem okoz ma sem annyi gondot és utánajárást a családiház építőknek, mint az anyag. Az elosztás nagyon sok esetben nem a kiadott építési engedélynek megfelelően történik. Személyesen is tapasztaltam a rókusi TÚZÉP-telepen, hogy az építetők napokig, nem egyszer hetekig ácsorognak az iroda ajtajában építési anyagért, elsősorban falazóanyagért, s végül is hiába.

— Kérem, a kőműves ott-hagyja a kétharmadig felhúzott falakkal, ha nem kapom meg a szükséges téglát. Azt mondja, másutt is van vállalt munkája, s ott minden kellék rendelkezésre áll.

— Értsék meg, hogy ha október 31-ig nem nyújtom be az OTP-hez a végszámot, elesik az építési kölcsös jelentős részétől.

— Tudok olyanokról, akiknek még sem építési engedélyük, sem hitelük nincs, de a portájukon már emeltes házra való anyag gyűjt össze.

A fuvarosok dolga?

S tanúja voltam ajánlatoknak, amelyekből kiderült, miként is lehet téglához jutni.

— Mennyire van szükség-e ezer forintért ezer darabot a helyszínre szállítók, papír sem kell.

Különböző közbeszéd tárgya is az építetők berkeiben, melyik fuvarosnak kell csak az utcán szólni, s 2—3 napon belül szállítja a téglát. Persze, az ilyen módon szerzett téglát nem mindig a TÚZÉP-től, egyre inkább a mindjobban szaporodó termelőszövetkezeti házi téglagyártó üzemekből kerül ki, nemegyszer úgy, hogy az ezrenként 570 forint értékű téglát a tsz fuvarozza az építkezés helyére ezer forintért.

— Ez a fuvarotóbbel a termelési költségekbe van kalkulálva — kaptam a magyarázatot az egyik ilyen telepen.

Mindebből az következik, hogy legfontosabb és elsődleges szervezett teendő az anyagellátási és elosztási terveknek az induló feltételekkel — építési- és hitelen-gedéllyel — való precíz koordinálása.

Több segítség kellene

Neheztli a harmadik öt-éves terv időszakára elő-

irányított 3000 magánlakás megépítését a szükséges kivitelezői kapacitás hiánya is. Elsősorban az 1800 társasházi lakás megépítéséről eshet szó. A tanácsi szervek az 1200 családiház kivitelezése tekintetében a magánkivitelezőkre és a lakosság házi-lagos munkájára számítottak. Az előirányzat egyeztetésekor a kivitelező szervek egyetértettek abban, hogy az 1800 társasházi lakást az ÉVM Csongrád megyei Építőipari Vállalat, a Szegedi Építőipari Vállalat és a Szegedi Építőipari Ktsz építi meg. Azóta kiderült, hogy — néhol a területelőkészítés vontatottsága miatt bekövetkező későbbi kezdés, valamint a mindenütt meglévő munkaerőhiány s egyéb, gyakran szervezési — hiányosságok miatt az említettek kivül más építők közreműködésére is szükség lenne a tervek teljesítéséhez. Ebben segíthetne az Építési és Városfejlesztési Minisztérium az állami építőipari kapacitás helyi növelésével, s a KISZÖV azáltal, hogy a megyében más területi illetékességű Ktsz szegedi munkáját is lehetővé tenné. Az építési munkák meggyorsítását szolgálja a zavartalan és növekvő központi anyagellátás, a tervek és az építési területek időre ütemezett előkészítése is. Tehát elsősorban a szervezethez, a koordináció fejlesztéséhez szükséges. Építési szakemberek véleménye szerint az építőipari kapacitást számottevően mértékben lehetne bővíteni vállalati építőbrigádok létrehozásával, működtetésével. Ilyen kezdeményezés történt a megyei húspári vállalatnál, és ennek lehetséges más vállalatoknál is fennáll.

Még mindig nem elég

A magánlakás építetők többsége csak a meginduláshoz rendelkezik saját pénzzel (egyébként a tavalyi építetők 14 százaléka teljesen magánérőből, kölcsön nélkül jutott lakáshoz), ezért legtöbbször állami kölcsönt vesznek igénybe. Ilyen célra évről-évre sok millió forintot bocsát az Országos Takarékpénztár a lakosság rendelkezésére. Az erre vonatkozó korábbi rendelkezések lényegében ma is ér-

vényben vannak, de az OTP hitelpolitikája a harmadik öt éves tervidőszak kezdetétől megváltozott. A szegedi magánlakásépítés elősegítésére biztosított állami kölcsöntámogatás kerete nem csökkent, az építés megnövekedett volumene miatt azonban az igények kielégítéséhez nem elegendő. Az OTP megyei igazgatósága igyekszik a rendelkezésre álló lakossági kölcsönkeret megfelelő felhasználásával minél több építési szándékozó igényét kielégíteni, ezért az eddigieknél alacsonyabb hitelt nyújt egy-egy építkezésnek. S összhangban a városfejlesztési tervekkel: elsősorban a többszintes társasházak építéséhez ad nagyobb összegű támogatást. Ezáltal az építési területek, a közművek gazdaságos kihasználását biztosító, a lakáskultúra iránti igényeket jobban kiszolgáló többszintes lakóházak építését segíti elő.

Ugyanakkor az építési kölcsönök mértékének csökkentése sok építési szándékozót dolgozók csoportjainak megnehezítette az építést. Az orvosudományi egyetem és a Vasutas Dolgozók Szakszervezetének megyei bizottsága által még 1965-ben szervezett csoportos építkezést is részben a kölcsöntámogatás mérséklése hiúsította meg. Ehhez hozzájárult az építési szándékozók nem kielégítő anyagi felkészültsége is. Kérdés, hogy ez a gyakorlat helyes-e, ha a helyi viszonyokat vesszük figyelembe. Az elv ugyanis, hogy minél többen jussanak kölcsönhöz, nem hibáztatható. De ha még többen kezdenek egy időben építkezni, annál inkább előtérbe nyomul az anyagellátás, az építőképesség előbb említett, s már jelenleg is súlyos gondja. Meggondolandó, hogy — legalábbis néhány évre — nem lenne-e ésszerűbb és célszerűbb olyan hitelpolitikát alkalmazni, ami az elmaradásokat és a megkezdett építkezéseket segítené, gyorsítaná, s elsősorban a legrászorultabbakat juttatná magánlakáshoz. Természetes, hogy az igények emelkedését tekintve, az építetőknek is az az érdekük, hogy eleve nagyobb összegű előtakarékoság birtokában forduljanak kölcsönhöz. Így annak folyósítása kevesebb akadályba ütközik.

Kondorosi János

Őszi jelentések Megkezdődtek a madárvonulások — Másodvirágzás a kertekben

A hűvösebbre fordult időjárás, a közelgő őszi mozgalmassá tette a Szeged környéki vadzöldek életét. A fehértoji rezerváció nádasait megszállták a vízi madarak. A récéknek szinte minden fajtája megtalálható, s mintegy húszeszes tömegben ütöttek tanyát. Közép-Európa legnagyobb dankszirály telepét, a természetvédelmi terület közepén fekvő Komárom-szigetét már elhagyták az „öslakók”. Az itt költő madarak a meleg vízi tengerpartjain töltik a telet. A kis szigetnek az idén fejezték be a partvédelmi munkáit. A szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Technikum fiataljai társadalmi munkában cölöpkökhöz erősített nádfonattal vették körül a hullámverés romboló hatásának kitett partszakaszokat. Jelenleg a Szovjetunióból, Lengyelországból és a német tengerpartról érkezett sirályok — köztük ezüst- és heringsirályok — vendéges-

kednek, telepedtek meg a rezervációban. Innét indulnak élelemszerzésre a környékbeli szántóföldekre. A fehértoji körzetben a mezei kártevők irtása ilyenkor nem okoz gondot a gazdaságoknak, elvezik helyettük a mezőgazdaság „ingyen munkásait”, a falánk sirályok.

A nyárutó jellegzetes kísérelése, a másodvirágzás a szokottnál nagyobb arányú az idén. Az újszegedi kertekben, különösen a Tisza-töltek mögötti részekben — mint például a Lövdölde utcában —, ahol a fakadó vizek a tavasszal hosszú hetekig borították a földeket, másodsorra bontottak virágot a nyári almafák. Némelyik fán apró termések is megjelentek.

Boroshordók betonból

Az Állami Pincegazdaság szőregi palackozó üzemében 16 000 hektoliteres pincét építenek. Az öt és fél millió forint értékű beruházás munkálatai jól haladnak, a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói már a bortároló betonhordókat készítik. A nagybefogadóképességű hordókat be-

Üzbég kulturális napok

Tegnap a Barátság Házában sajtótájékoztatót ismertettek a hazánkban sorra kerülő üzbég kulturális napok eseménysorozatát. Az október 1-től 10-ig tartó programot az 1967 tavaszán, Üzbegisztánban tartott magyar kulturális napok viszonzásaképpen rendezik meg. A megnyitóra hattagú üzbég küldöttség érkezik Budapestre.

Az ünnepélyes megnyitó október 2-án, este 7 órakor lesz a Vígyszínházban. Október 3-án üzbég népi és iparművészeti kiállítás nyílik az Iparművészeti Múzeumban, 9-én pedig a Központi Tisztviselők rendeznek üzbég zenei estet. A távoli nép kultúrájáról a Bahor népi ének- és táncgyűttes (a szó tavaszt jelent magyarul) ad színművet. Az együttes több vidéki városban is fellép.

Angol kereskedelmi delegáció érkezik

A Magyar Kereskedelmi Kamara meghívására október 26-án Budapestre utazik a Londoni Kereskedelmi Kamara 17 tagú küldöttsége, amely a legnagyobb angol iparvállalatok és bankok — köztük a Shell, a Vickers, a Hawker Siddeley — vezetőiből áll. A delegáció Lord Errol, volt kereskedelmi miniszter, a Kamara elnökének vezetésével tanulmányozni kívánja a januárban kezdődő gazdasági reform keretei között kínáló új angol-magyar kereskedelmi lehetőségeket.

Londoni üzleti körökben fontosnak tartják a küldöttség budapesti látogatását. Hangsúlyozzák, hogy a Magyarországra irányuló brit kivitel értéke az 1961. évi 4,7 millió fontról 1966-ig 10,1 millió fontra emelkedett, s a folyó év első hat hónapjában újabb 18 százalékos gyarapodást mutat.

Csanády András festőművész kiállítása

Az országnak a világtárs, méret, elhelyezés szempontjából egyik legideálisabb kamara-kiállítási helyiségében, a Képcsarnok Károly utcai bemutató termében került sor tegnap este *Hankiss Elemér* közvetlen hangú bevezetője után **Csanády András** Munkácsy-díjas festőművész kiállításának megnyitására.

A bemutatott művek Csanády András rendkívül széles tematikai érdeklődéséről (táj, népelet, portré, vízió, szimbólum) és ugyanilyen változatos formai megoldásairól (részletező pontos rajz, majd summázó összefogottság, pászor-karcolás egyszerűsége, absztrakt felületek dekorativitása) ad számot.

Művészi vénájának fő árama a grafika. Ezen belül a kompozíció világossága, egyszerűsége, a fekete-fehér kontrasztjának jó kihasználása az *Itatás* és a *Pineák* kiemelését teszik indokolttá. Szimbolikus jelentésű (hosszú fal, nagy fekete felhő) művei általában komor, majdnem tragikus hangvé-

Igazolvány nélkül

Valamennyien a piacról élünk. Szegeden főként a Marx és Szent István téri piacokról. Háziasszonyok között beszédtema, hogy mit, mikor és mennyiért lehet kapni és mi az, ami nincsen. Szerecsére manapság már sokkal jobb a piac áruellátása, mint évekkor. Ez előtt volt, de azért ma sem árt azon törni a fejünket, hogyan érhetnénk el, hogy a piac még inkább piac legyen, vagyis a vásárló mindent megtaláljon, amit keres és válogathasson kedvére.

A felvásárló és értékesítő vállalat, a szövetkezetek és az állami gazdaságok mellett egyre több kistermelő is hozza árut a piacra. A kistermelők közül azonban csak az árusíthat, akinek termelői igazolványa van. Hogy ilyen kapjon, ahhoz földjének vagy kertjének kell lennie. Mármost azok, akiknek se földjük, se nagy kertjük, mégis volna mit a piacra vinniük, mitévők legyenek?

Kell a termelői igazolvány, ehhez nem fér kétség. Ha megszüntetnék, hamarosan akadnának,

akik visszaélnének a köztelenebb helyzettel. Esetenként azonban olyanoknak is ki kell adni az igazolványt, akik ugyan formailag nem jogosultak rá, de ennek birtokában, ha szerényen is, hozzájárulhatnak a piac áruválasztékának további javulásához. Mert a piacok árubőségét fokozni nemcsak lehet, hanem kell, és ezért — ami mindannyiunk érdeke — a szabályt módosítani nem vétek, hanem kötelesség.

Ez egyetlen kínálkozó módszer csupán a kérdés megoldásához. Bizonyára akad több is. Mindenesetre jó, hogy ezt gyakorlatban is alkalmazzák már. A III. kerületi tanács kereskedelmi csoportja helyesen döntött, mikor engedélyezte a piaci árusítást annak is, aki nem felelt meg a feltételnek minden tekintetben, nem lévén földje, csak eladni valója.

Igy is lehet tehát és megéri. Egyaránt jól jár a vásárló és az eladó, s végül, a piac jó híre is növekszik, ami ugyancsak nem mellékes szempont.

H. Zs.

Befejeződött az országos újtási értekezlet

Tegnap délelőtt folytatódott az autóközlekedési vállalatok országos újtási értekezlete a megyei tanács-ház nagytermében. Czollner Zsigmond, a KPM Autóközlekedési Vezérigazgatóság újtási főelőadója számolt be az újtómozgalom helyzetéről.

Elmondotta, hogy nőtt a benyújtott újtások száma, népgazdasági hasznukat azonban tovább kell növelni. Ismertette az első fél év újtási eredményeit: eszerint az év derekára a budapesti MÁVAUT bizonyult legjobbnak az autós vállalatok közötti versenyben. A 10. sz. AKÖV második lett.

Ezután dr. Mestyánék Ervin, a KPM AVIG főosztályvezetője ismertette az újtómozgalom előtt álló feladatokat, távlatokat.

A szünetben a műszaki fejlesztési osztályvezetők külön is összegyűltek, hogy tájékozódjanak az egységesített technológiai eljárásokról. Ezt követően az Országos Találmányi Hivatal főelőadója, Bárkányi József számolt be azokról a célkitűzésekről és irányelvekről, amelyek az új gazdasági mechanizmusban meghatározák majd az újtói tevékenységet. Ehhez a témához kapcsolódtak a hozzászólások is. A főelőadó választott a feltehető kérdésekre, majd Tombác Sándor szb-titkár szavaival zárult a kétnapos tanácskozás.

Ég a tó!

Mesterséges olajtűz Tápén

Tegnap délelőtt 10 óra táján majd tíz méteres lángok csaptak fel a tápéi tóból. Hatalmas fekete füstgomolyag emelkedett a levegőbe, amit a városból is jól lehetett látni. A tápéi Tiszatáj Termelőszövetkezet kárelhárító és gazdasági épületeinek egy részét csakhamar fekete koromréteg vonta be. A földek felett több kilométer hosszúságban húzódott a füstfelhő.

Ennival azonban nem műszaki baleset történt, a hulladék koolaj nem magától gyulladt meg, mint a tavasszal. A tüzet a Nagyalföldi Koolajtermelő Vállalat szegedi üzemegysége és a tüzoltóság gondos előkészítés és biztosítás után szándékosan idézte elő. A két évvel ezelőtti kitérőkör több száz köbméter koolaj került a tápéi tóba. Ennek egy részét szippantóautókkal összegyűjtötte a vállalat, de

még így is tetemes mennyiség olaj maradt a tóban, ami veszélyt jelentett mind a Tiszatáj Termelőszövetkezet létesítményeire, mind a közelben működő I. sz. tápéi tankállomásra.

— A tüzet váratlan bal-esetek megelőzése érdekében idéztük elő — mondotta Jurátovics Aladár, a Koolajtermelő Vállalat szegedi üzemegységének vezetője.

A nagyobb biztonság kedvéért a mintegy 250 méter hosszú és 5—25 méter széles tavat öt területre osztották, s a lezárt szakaszokat egyenként gyújtották meg. Tegnap összesen 2—3 részről égették ki az olajat. A munkát a jövő héten fejezik be. A Tiszatáj Termelőszövetkezet és a tankállomás szomszédjának veszélyessége megszűnik, s többé nem kell tartani a tó „ki-gyulladásától”.